

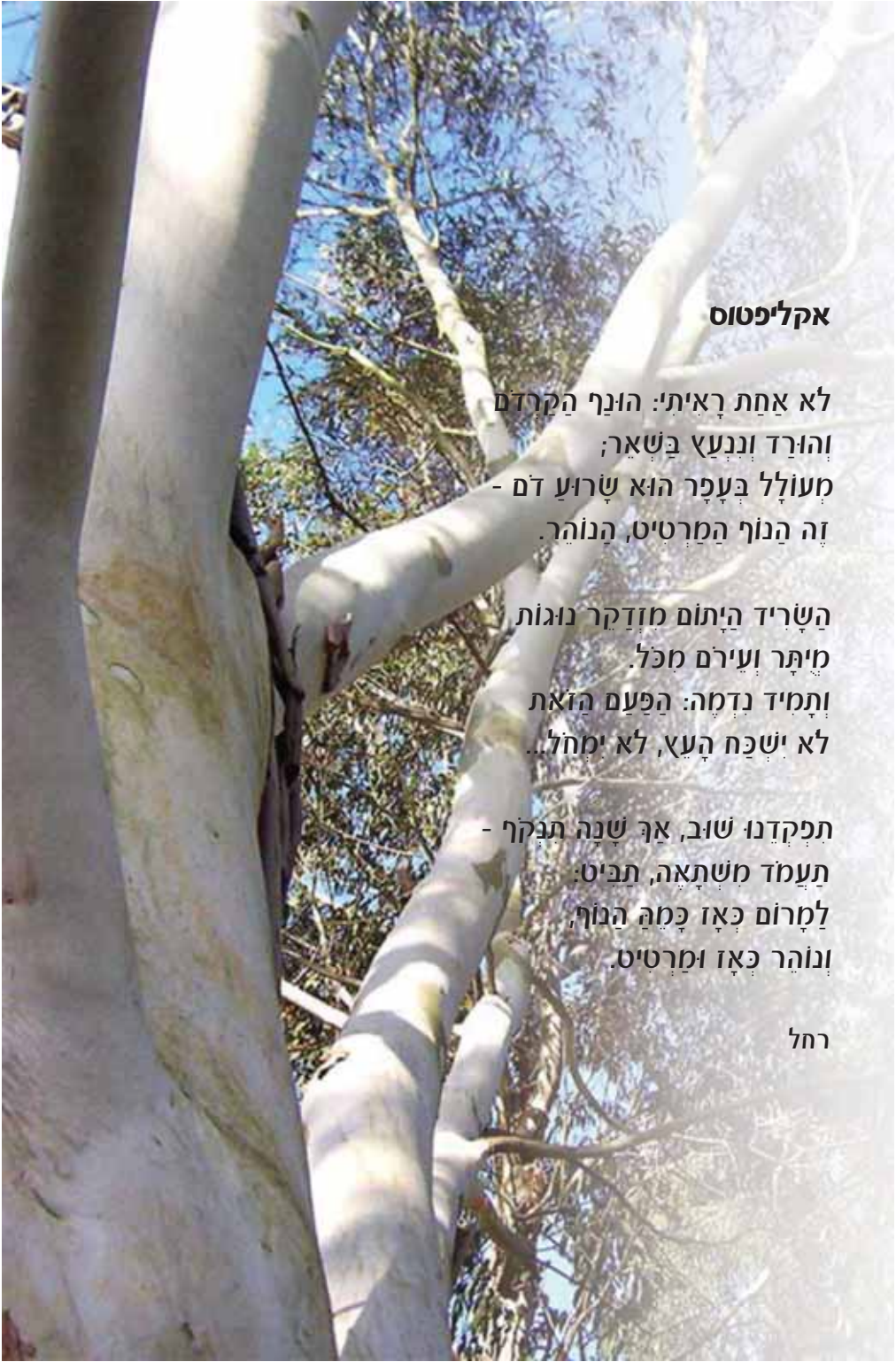
נחום

נחום אבני
1931 - 2004

אקליפטוס

לא אחת ראיתי: הונף הקרדום
והורד וננעץ בשאר;
מעולל בעפר הוא שרוע דם -
זה הנוף המרטיט, הנוהר.

השריד היתום מזדקר נוגות
מיתר ועירם מכל.
ותמיד נדמה: הפעם הזאת
לא ישכח העץ, לא ימחל...

תפקדנו טוב, אך שנה תנקף -
תעמד משתאה, תביט:
למרום כאז כמה הנוף,
ונוהר כאז ומרטיט.

רחל

נחום אבני זכרו לברכה

נחום נולד בשנת שלושים ואחת, בשנותיו הראשונות של קיבוץ יגור. בשנת 1942, זמן מלחמת העולם השנייה, נהרג אביו בתאונת דרכים ואמו נשארה מטופלת בשני ילדים קטנים, נחום ואחותו הצעירה יעל. במלחמת העצמאות, כאשר נחום ובני כיתתו היו צעירים מדי כדי להתגייס אך מבוגרים דיים כדי להבין את המתרחש, הפסיק נחום את לימודיו והלך, בניגוד לדעת מחנכיו, לעבוד בדיר יום ולילה. זו היתה תרומתו למאמץ העיקש של הישוב.

כאשר התגייס לצבא בשנת 1950 הסתיימה כבר מלחמת השחרור והתחילה מלחמה אחרת - מלחמת סיני, במהלכה שירת נחום כקצין השומר על טוהר הנשק ועל מוסר הלחימה. במהלך שנות השישים יצא לשליחות באלג'יר מטעם הסוכנות היהודית. בשקט ובצנעה ובתנאים קשים של מלחמת אזרחים עמל נחום על הבאת עולים מארץ זרה לישראל. לאחר תום פעילותו חזר הביתה וידו בכל עשייה נדרשת. בשקט ובסבלנות הוא קלט עלייה מכל קצוות תבל והקדיש לכך את כל כוחו ומרצו.

כל שנותיו הבוגרות נמצא נחום במעגלי העשייה החברתית הציבורית, הן ביגור והן בארץ; אם בתפקידים של ריכוז עבודה, ניהול אולפן ואחריות על מתנדבים הבאים ליגור מכל קצווי עולם. וגם ברפת, במפעל, בחדר האוכל ובמטבח שלוחה ידו לעזרה. בכל אלה הוא השקיע את כל הנשמה תוך אכפתיות ומעורבות שאיננה מפרידה בין צרכי הפרט ליעדי החברה. באותם מסירות וצורך פנימי לתרום לחברה הוא ליווה בשנת 1968 את בני יגור בשנת השירות שעשו בהחזקת קיבוץ יד חנה (סנש) שהתפרק מיושבי.

בשנת 1970 הצטרף נחום ל"נמרים" - קצינים שהתנדבו לעזור לחיילים בתעלה להחזיק בקו המוצבים, "קו ברלב", בעת ההפגזות הקשות.

בתחילת שנות השבעים יצא נחום לסמינר הדו-שנתי באפעל כדי להשתלם במדעי הרוח והחברה. שם פגש לראשונה את דינה, אשתו לעתיד.

עם שוך קרבות מלחמת יום הכיפורים הם נישאו והקימו את ביתם ביגור עם ארבעתם ילדיהם - קרן, כרמית, ארז וירין.

בשנת 1983 שוב העמיד נחום את מרצו ונסיגונו לטובת התק"ם, שם עסק בגיוס משפחות מקיבוצים ותיקים ומבוססים לעזרת קיבוצים צעירים. באותה תקופה חלה במחלת עיניים וראייתו נפגעה קשות, אך זה לא מנע ממנו להמשיך ולתפקד כאדם בריא ללא מוגבלות ואף יותר מכך.

משנת 1993 ועד מותו הוביל נחום במסירות ובנאמנות את פרויקט "בית ראשון במולדת" ביגור. בתפקיד זה סייע לעולים החדשים לבנות את ביתם החדש בישראל. הוא היה אחראי לכל הכרוך בקליטתם - החל מסידורים ארגוניים וטכניים ועד התמיכה, העידוד, היחס החם והמסירות ללא גבולות שהקלו על קליטתם של העולים במסגרת הקיבוץ בפרט ובארץ בכלל.

בשנת 1997 לאחר שהתגלתה לראשונה מחלת הסרטן בגופו, המשיך נחום בעבודתו כאילו דבר לא עמד בדרכו. מעבר לעבודתו בקליטת העולים הוא החליט לקחת על עצמו בהתנדבות גם את הטיפול בענייני תיקון ואחזקת המקררים בקיבוץ מתוך רצון אמיתי לעזור לחברים. בנוסף לכך המשיך להתריע על כל עוול חברתי שצץ ועלה בחברתנו הדינמית והמשתנה מתוך אמונה תמימה וכנה בקיומו של צדק חברתי.

כחצי השנה האחרונה נאבק נחום בגבורה במחלת הסרטן שתקפה אותו שנית. עד רגעיו האחרונים המשיך להיות מעורב בכל המתרחש והתעקש לשמור על קשר הדוק עם ממלאי מקומו. בצלילות דעת וכוח חיות בלתי נלאה המשיך לטפל בבעיותיהם השונות של החברים (לעיתים היה קם ממיטת חוליו וצועד במרץ לעבר מחסן המקררים).

נחום לא איבד תקווה לרגע. הוא נאחז בחיים עד לנשימתו האחרונה כשהוא מוקף באהבה ובתמיכה של בני משפחתו.

יהי זכרו ברוך

פרידה מאבא

דברים שנאמרו על ידי קרן ליד הקבר

בילדותי תמיד חשתי שאבא הוא רק שלי ושהוא נמצא פה למעני ובשבילי.

הכי חזק, הכי גבוה והכי חכם.

היום, כשאני חושבת עליך, אבא, אתה מזכיר לי את שני הברושים הוותיקים שמאז ילדותנו עומדים ניצבים מול ביתנו. אותם ברושים תמירים ואיתנים הנטועים חזק באדמה וצמרתם נוגעת בקצה הירח. שני הברושים שבמהלך השנים שמרו והגנו והיו עדים לתקוותינו, שמחותינו, חולשותינו ומעידותינו.

יום אחד החלטתי להתקרב אליהם ולהביט פנימה לתוך סבך ענפיהם. נדהמתי לראות שבתוך הסבך העבות כבר נטוו להם קורי השנים והזיקנה פושה בענפיהם וצבעם הירוק של העלים הולך ודוהה.

אבא, היית בשבילי כמו אותם שני ברושים - חזק, יציב וקשור בכל אברך לנופיו ולזכרונותיו של המקום בו גדלת וגידלת, ביחד עם אמא, אותנו.

בתקופה האחרונה, כשנראה כאילו קורי הזיקנה והחולי לוכדים אותך, חשתי שאני מתרחקת. כעסתי על השינוי שחל בך, חששתי להתקרב ולהביט פנימה כמו להביט בתוך הסבך של אותם ברושים.

בעיצומה של התקופה הקשה בה חלית ועברת יסורים קשים, חשתי רצון עז להיות קרובה אליך ולחוש בכאבך. בעשותי זאת נוכחתי לראות את המסירות והנאמנות האינסופית של אמא כלפך ואת האהבה שהחזרת לה. ראיתי את התמיכה השקטה והבטוחה של אחיי שליוו ושמרו עליך בכל צעד שעשית. ראיתי איך החמלה והמחילה תפסו את מקום הכאב והקושי. ראיתי את כל אלו והתמלאתי באהבה גדולה כלפיכם - משפחה שלי.

כל יום שעובר אתם נהיים יקרים וקרובים יותר. אני מרגישה בת מזל להיות חלק מכם. מעולם לא חשבנו שהאבא הגדול והחזק שלנו יפסיד בקרב על החיים. אתה לא ויתרת, אולי אפילו עשית כמה צלקות למוות לפני שאחז בך סופית. גם כשגופך כבר נחלש, נשמתך המשיכה להיאבק ועיניך הכחולות הביעו רצון לחיות.

הצלחת, למרות קשיי המחלה, לפלס דרכך אלינו ולהעניק לנו מאהבתך האינסופית. לא נשכח את המאבק שלך בנו שהפך אותנו להיות מלאי אהבה ונתינה בחיינו. תמיד חיזקת אותנו ובזמנים קשים היית מניף אותנו על כתפך הרחבות וממשיך לצעוד ולתמוך בנו.

הגעגועים אליך קשים מנשוא. אנחנו מרגישים ברי מזל שניתנה לנו הזכות להיות איתך מהנשימה הראשונה שלנו ועד לנשימה האחרונה שלך. אנחנו יודעים שהנשימה הגדולה שלך שומרת עלינו מלמעלה, מלטפת ומחבקת אותנו בכל צעד שלנו בהמשך.

את דרכך האחרונה אתה עושה עם כל-כך הרבה אנשים שאהבו אותך ולמדו להכיר את כל הטוב שבך. מנוחתך האחרונה תהיה באדמה ובנוף הכרמל שכל-כך אהבת ותמיד היתה חלק ממך.

אנחנו נפרדים ממך, אבא גיבור שלנו, וכל-כך קשה לנו. מבטיחים לשמור על אמא ואחד על השני. ותמיד להיות ביחד.

אוהבים אותך תמיד
נוח על משכבך בשלום.

נחום, קשה לדבר עליך בלשון עבר.

מרגע שליבך הפסיק לפעום נוצר חלל ריק בבית שהיה כמרקחה.
הטלפונים נדמו והכול כאילו מצפה ומחכה להפעלת המערכות מחדש.

אני מאוד משתדלת למלא את החלל בחום ובאהבה.
נדמה לרגע שהלכת לזמן קצוב והנה אתה עומד בפתחו של הבית ונהנה מחדוות יצירתך
- מילדיך ומאשתך שהיו ליבת חיך.

כל כך רצית לחיות, ליצור ולעבוד. שום דבר לא עצר בעדך.
בתקופה האחרונה נכנסת לנושא היין שהפקת מרימונים, ממש מעשה ידי אמן.
הכול נגדע באיבו, הכול נשאר מיותם.

קיבלתי תיק עב כרס - להמשיך מהיכן שהפסקת.
שתי ברירות עמדו בפניי: ליפול ולדעוך או לקום ולהתעשת.
בחרתי בדרך השנייה, לשמור על חדוות היצירה של שנים - ילדים, בית, משפחה וכל מה
שמשמע מכך.

נחום, נשארתי בלבנו וחלק מאיתנו.
מה רבים הגעגועים אליך. נשארנו מיותמים מאבא, חבר ובעל.

אוהבת ונושאת אותך עימי לנצח נצחים

רעייתך דינה

אבא שלי

לו רק היית יכול עוד פעם אחת לספר לי סיפור.
לו רק היית יכול עוד פעם אחת להרים אותי גבוה על כתפך.
לו רק היית יכול עוד פעם אחת להעיר אותי לקולך.
לו רק היית יכול עוד פעם אחת לתת לי עצה.
לו רק היית יכול עוד פעם אחת לתת לי חיבוק ונשיקה.
לו רק הייתי יכול להגיד לך - אבא אני אוהב אותך.

ארז אבני (ספטמבר 2005)

תמונה שעולה בזיכרון.
אני ואתה במסדרון בית החולים.
אור יום.
ריח חריף של חומרי חיטוי ושתן באוויר.
עגלות אוכל, חולים במיטות וכסאות גלגלים
ממהרים להגיע ליעדם.

אתה מאוד רזה,
בגדיך תלויים על גופך.
אתה שפוף מעט.
כובע מצחייה אדום מגן על ראש עדין.
משקפי שמש גדולות מכסות עיניים עייפות.
קשה לך ללכת.

ידי אוחזת בידך הגדולה, היציבה
(כאילו שבה המחלה לא פגעה).
שנינו צועדים באיטיות.
צעדינו שווים.
אנו מתקדמים לעבר חדר הטיפולים.

באותו הרגע חשתי קרובה ושלך.
הרגשה של מלאות חיממה את ליבי.

אתה הלכת מבלי שהספקתי להיפרד ממך.
מבלי שאמרנו מילים אחרונות.

מעולם לא דיברנו על המוות
ועל מה שיקרה אחריו.
פחדתי לגעת במילים ולומר אותן בקול.
גם אתה פחדת.

האגרוף נשאר קמוץ.
לא האמנת שהגוף ירפה.
גם אני לא האמנתי.
רציתי לחבק אותך.
שנאמר מילות נחמה אחד לשנייה.
לא דיברתי.
שתקת.

אני רוצה לדבר איתך,
לבכות איתך.
לצעוק.

רק עוד פעם ללכת לצידך, כשידינו שלובות
(ללא חומות של שתיקה ופחד בינינו).
אנחנו צוחקים, שואלים, עונים, שלווים.

אבא, לא הספקתי לומר לך
אז אני אומרת עכשיו:
אני אוהבת אותך. לבי קשור בנשמתך.

כל יום שעובר נושאת
את כאב ההשלמה שבמותך.
אוהבת ומתגעגעת כל-כך.

ספה דו-מושבתית מתחת לחלון שטוף שמש אחר-צהריים.
הרופא חמק ממך ונקבע לך תור לעוד שבועיים.
ידיי הקטנות עכשיו שלך, נוסעות על פניך דרך מחושים.
נשימותיך הכבדות מעירות את הלילה.
אנו מחליפים משמרות, מגרשים את השדים.
אוסף תפילות ומרקיד את עיניך הכחולות לצליליהן.
לא תיקחוני, לא אתן.
כל-כך שקטים העצים הלילה אל מול החלון.
ובתוכך נשפך דם צבאות החידלון.
מפציע הבוקר מסביבך.
מייבשים דמעות ונושמים לרווחה.
עיניך היפות נפקחות כמו מאגדה,
מעיר את הקטנים והולך לעבודה.
והזמן כמו ילד תועה מדלג בביתנו.
פותח מגירות, מפזר צעצועיו, צועק ובוכה בקרבנו.
ממשיך לדלג בין ההריסות במין חיוך של מלאך.
הוא יקבל את מבוקשו ויודע שנסלח.
מדברים על תקווה, מרחיקים את הפחדים.
בין הסלון למקלחת, בחדר הצדדי, את הספק מחביאים.
ועכשיו הן שלי, ידיך הגדולות.
עושות דרכן משדה הקרב, את פניי מלטפות.
ספה דו-מושבתית כבר לא שם, עכשיו זאת מיטה.
חלון שטוף שמש של אחר-צהריים אסף שם את נשמתך.

ירין אבני (ינואר 2005)

הלכתי לנוח ולא ציפיתי לחלום
הלכתי לנוח כשהעצב כה חשוף.
בשנתי, שמעתי אותך קרוב. דיברת.
התעוררתי וקראתי לך שתחזור.
הייתי נחוש אז חזרתי לישון
ולשחק במגרש שלך.
קראתי שוב וקולך הדהד. חזרת!
אולי אני לא משלים עם זה שהלכת
כי ככה אני מחזיק את העצב ונותן לו לצוף.
וזה הכי קרוב אליך.
הזמן אמור לאסוף את השברים.
השברים יתגבשו מחדש
כשאני בתוכם מתבגר ומתנפץ.
אני לא שוכח איך שהלכת.
פשוט נשארתי בכורסא ההיא לתמיד.
אני מסתובב ומחפש בורות
לקבור את הבכי שלי.
היית אומר "אני לא רואה. אתה העיניים שלי"
ועכשיו, אני הדמעות שלך
זולגות בין הסבל, הגעגועים והגאווה
שהיו בעיניך.
אני יודע שאתה מקשיב.
מקשיב כדי לעזור לי להתחזק
ולהוציא את המשקעים שחלחלו בגופי
כבר כמעט שנה.
בגלל זה קראת לי בחלום ההוא.
ראית את המצוקה ולא יכולת יותר.
תמיד חיכית שאסתדר בעצמי
אבל המרחק הזה בינינו
והחוסר השלמה של שנינו
הפגישו אותנו ביחד.
עכשיו אני יודע כמה אהבת אותי
באמת
גם כשהיית חי וגם כשאתה מת.

ירין אבני (אוגוסט 2005)

אחי היחיד נחום!

כבר שנה חלפה מאז ליוונו אותך למנוחתך האחרונה, ובשבילי אתה עדיין עימנו. מדי פעם אני אומרת לעצמי "מזמן כבר לא צלצלתי לנחום להתעדכן בשלומי ובנעשה במשפחה וביגור..." והנה מגיע ה-31 באוגוסט, יום הולדתך, ואני רוצה להרים טלפון ולברך והמציאות באה ומזכירה כי אתה אינך עימנו.

אתה וחידלון המוות הייתם כה זרים זה לזה. זוכרת אני את תקופת חייך האחרונה. כשהייתי מבקרת אותך לעיתים תכופות לא היית מוכן להיכנע, למרות שאפשר היה לראות בבירור איך המחלה מתקדמת וכובלת את גופך. אתה הסבת פניך מן המוות ההולך וקרוב ודבקת בכל שביב תקווה וקיווית, או לפחות נתת תחושה, כי לא פשוט להכניע אותך. הגוף הגדול והחזק הזה לא בקלות יוותר על נשמת אפו.

אני מנסה להעלות זכרונות מימי ילדותנו, שלצערי הרב לא היתה מאוד מאושרת. התייתמנו בפתאומיות מאבינו כשאתה היית ילד בן 11 ואני הייתי ילדה בת 4. הבדל השנים בינינו היה לא קטן ומעט מאוד זכרונות שמורים עמי מאותם ימים, אך קו אחד משוך על כל קטעי הזכרונות - היותך אדם לוחם. אני זוכרת שהיית חולה מאוד ואושפזת בבית החולים עפולה. סכנה נשקפה לחייך ואתה, בעזרת הפניצילין שרק נכנס לשימוש באותה תקופה, גברת על הסכנה וניצחת. מאוחר יותר, בהיותך בכיתה י"א, היית צעיר מכדי להתגייס אך מספיק מבוגר כדי לחוש כי בתקופה כזו אין הצדקה לשבת בכיתה ולחמם את הכיסא (בארץ עדיין לא הסתיימה מלחמת השחרור). אתה קמת ועזבת את ספסל הלימודים והלכת לרכז את הדיר ביגור, ולא הועילו דמעותיה ותחנוניה של אמא, שדרשה ממך לחזור ולסיים את לימודיך. אתה הלכת בדרכך.

מסירותך לענף לא ידעה גבולות. הפכת אותו לענף אטרקטיבי ומאתגר לילדי בית-הספר ושמעתי בני יגור המעידים כי את החינוך לעבודה הם קיבלו ממך בדיר. אחרי הצבא חיפשת דרך. רצית מאוד ללמוד רפואה וטרינרית, אך אי אפשר היה ללמוד את המקצוע הזה בארץ. באותה תקופה הציעו לך להיות שליח התנועה באלג'יר. זה היה קרוב לתקופה בה עמדה אלג'יר לקבל עצמאות והיה צורך להוציא משם כמה שיותר יהודים.

השליחות היתה כרוכה בסכנה, ובכל זאת נלחמת על יציאתך למשימה זו. ואכן לא הספקת לשהות באלג'יר הרבה, כי כעבור זמן לא רב, בעקבות עזיבת הצרפתים, הוצאו משם כל השליחים.

לאמא ולי תקופה זו היתה מלווה בהרבה דאגות וחרדות.

אחרי שבגרת וסיימתי את שירותי הצבאי עברתי לקיבוץ מלכיה ולמרות שהינני רחוקים פיזית תמיד ליוותה אותי התחושה שיש לי ביגור אח גדול ומגן שאליו אוכל לפנות כל אימת שאהיה זקוקה לעצה ולעזרה.

לא אשכח את התקופה שבה התברר לך שאתה הולך ומאבד את מאור עיניך. לא נפלת ברוחך והמשכת בחייך באותה אינטנסיביות שאיפיינה אותך. לא ויתרת על שום פעילות ואיש לא יכול היה לנחש שכמעט ואינך רואה.

כשהתפרקה משפחתי לא חסכת מאמץ להנעים לנו את ביקורינו ביגור. דאגת להפגיש את ילדיי עם כל הכיופים שיכולת להציע - רכיבה על סוסים, נסיעה בטוסטוס שלך ועוד. כשחשבת שנעשה עוול בשטח כלשהו שהיית קשור אליו, נלחמת בכל הכלים שעמדו לרשותך ולא נואשת עד שהיית בטוח שעשית כל אשר יכולת לתיקון העוול.

היה לי אח ואיננו עוד. מכל המשפחה הגרעינית נותרתי רק אני, ואני חסרה ומתגעגעת. נוח על משכבך בשלום, אחי. אני ובני משפחתי זוכרים אותך באהבה.

אחותך יעל

על נחום בן-דודנו

מתמיד ידענו את רוח ההתנדבות שפעמה בו.
שום קושי לא הרתיע אותו.
נחום היה בעינינו סמל של תום, יושרה והגינות.
הכל העריכו את חריצותו ואת האחריות שעמס על שכמו, אפילו בימים שהמחלה הארורה
כבר התישה אותו, המסירות שלו בעבודה ובמשפחה היתה מופתית.
נחום שמח לדיבור הטלפוני בינינו והשיח בגילוי לב על מצבו הבריאותי.
הוא העריך ברצינות שקולה את קווי הגבול של היכולות הרפואיות שעומדות לזכותו.
אך יותר מכל הוא הביע את אהבתו ואת גאוותו במשפחתו.

קולאז' משירי משוררים

נִפְרָד מֵאֵלֶּה שֶׁקֵּשָׁה לְעֵזְבֶם
לֹא בְקוֹל רֶם.
נֹאמַר לָהֶם רַק כִּי אֵין לְהִשִּׁיב
אֶת אֲשֶׁר אֵין לְהִשִּׁיב.

אֲנָשִׁים צְנוּעִים בְּאֵמֶת
גַּם מוֹתֵם חֲרִישִׁי,
כִּמְעַט כִּמְתַנַּצֵּל: אָנָּה
סִלְחוּ לִי עַל הַטְּרָחָה,
לֹא יִכְלֹתִי אַחֲרָת.

אֲנָשִׁים צְנוּעִים מֵתִים בְּשִׁקֹּט
הַרְחֵק מִמֵּלִים.
הֵם אֵינָם נִלְקָחִים לְשָׁמַיִם
בְּמַרְכָּבוֹת שֶׁל אֵשׁ.

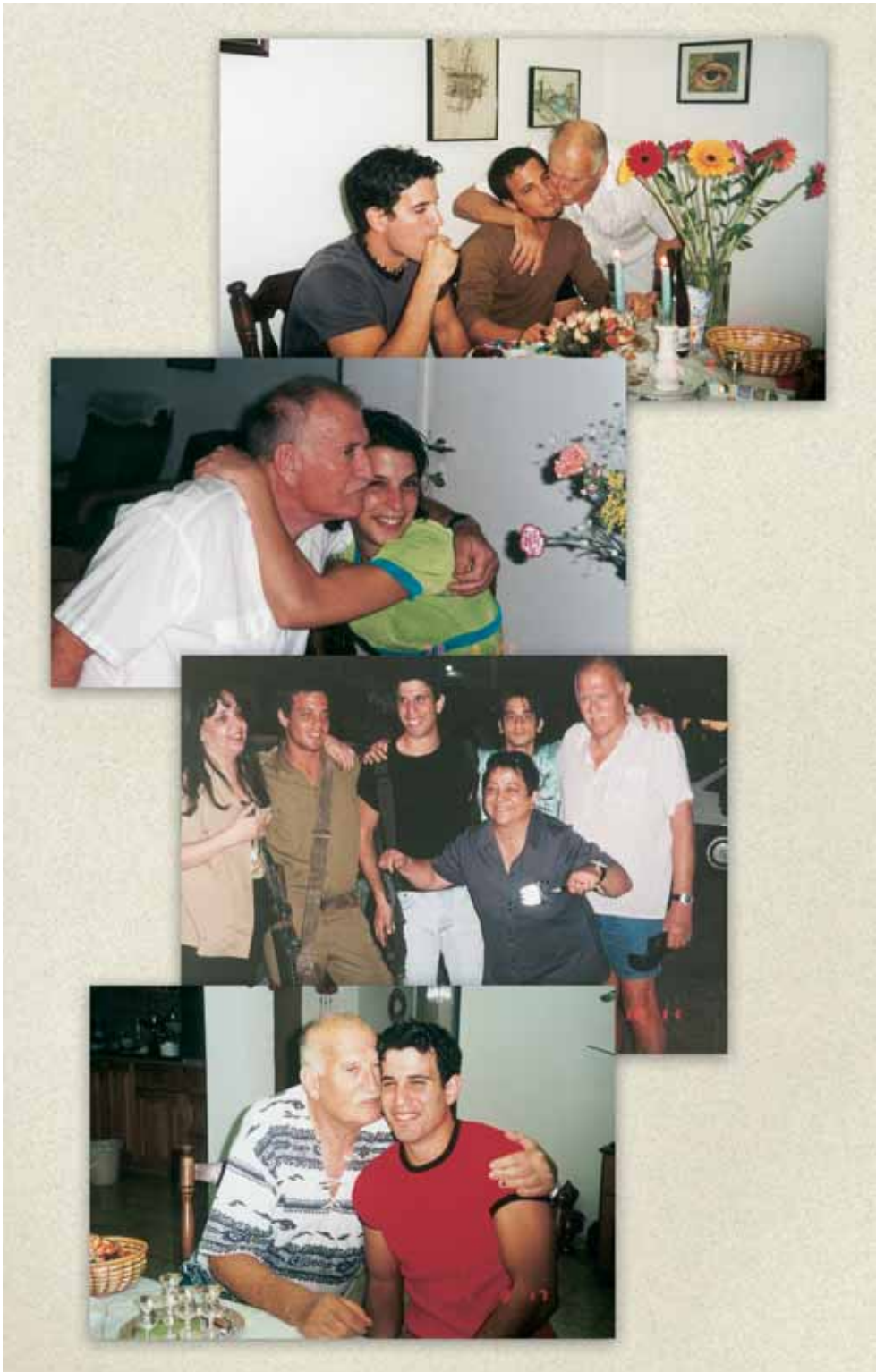
נחום - בָּא הַצֵּל וַיִּפְרוֹשׁ כְּנָפָיו
עַל שְׁלֵהֶבֶת אוֹרֶךְ,
וְהִנֵּה דְעֵכָה.
בָּא הַצֵּל וְהוֹשִׁיט לָךְ יָד,
אֶפְלָה - אֲשׁוּנָה,
וְתִלָּךְ אַחֲרָיו בְּלִי מוֹרָא.
וְתִלָּךְ אַחֲרָיו לְבִלִּי שׁוּב,
לְבִלִּי שׁוּב...

נחום הִיָּה אָדָם
מִגִּזַּע הַלְּוִחִיִּים.
כְּשִׁבְעִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים
לָחֵם כְּדִי לַחֲיוֹת
וּבִימֵיו הָאֲחֵרוֹנִים
לָחֵם כְּדִי לְמוֹת
וְנִצַּח.

נחום נותן את זכרונו במשפחתו, ברעיו ובמוקיריו.

(השירים: אברהם חלפי, עלי אלון, פניה ברגשטיין, דודו פלמה, מירה מינצר-יערי)

שונה אור (גור אריה)

בְּדֶרֶךְ הַגְּדוּלָה

עֲנַבְלִים בְּמַרְעָה וּשְׂרִיקוֹת
וּשְׂדֵה בְּזָהָב עַד עֶרֶב.
דּוֹמִית בְּאֲרוֹת יְרֻקוֹת,
מְרַחֲבִים שְׁלִי וְדֶרֶךְ.

הָעֵצִים שֶׁעָלוּ מִן הַטֵּל,
נוֹצְצִים כְּזִכּוּכִית וּמִתְכַּת.
לְהַבִּיט לֹא אֶחָדֵל וּלְנַשֵּׁם לֹא אֶחָדֵל
וְאֲמוֹת וְאוֹסִיף לְלַכֵּת.

נתן אלתרמן

ללא גווני ביניים

זה היה המפגש האחרון בינינו. נחום התנהל באיטיות, שפוץ מתמיד, גוון עורו האפרפר לא הותיר מקום לספקות - ימיו ספורים. לאן יהודי הולך, שאלתי כדי לדרוש בשלומו. הוא ענה בקול סדוק: יש המון בעיות עם מקררים, צריך לבדוק מה קורה במחסן. מקררים, מחסן, אכפתיות עד שעתו האחרונה. נחום אבני היה מאתו זן נדיר ההולך ונעלם במחוזותינו. אותו זן שלא תשפוט אותו על שיחות דיומא סביב כוס תה, גם לא על פי רמת "הנחמדות" שישירה על סביבתו. אדם ענייני מאוד, אדם בעל רגישות חברתית גבוהה, ביקורתית מאוד.

הקשרים בינינו נוצקו בשנות ה-80 כאשר ערכתי את היומן המקומי "דפי יגור". נחום לא אהב טיוחים, שנא חצאי אמיתות. הוא רצה באמת המוצקה, בצדק האבסולוטי, בדין האחיד. לא תמיד היה מוכן להבין שבקהילה סגורה כל-כך חוקי המשחק התקשורתי שונים. לא ממש עניין אותו אפילו אירוע מסוים הגיע לקצו. נחום, כבד הראייה, "שמע" את היומן שבועיים מאוחר יותר ופתח את הדיון מחדש. הכל היה חשוב עבורו, הכל היה הכרחי, הכל היה נחרץ. גם כאשר הרחקתי לעיתון התנועתי, נחום נשאר קרוב לאמת שלו ובשיחות אקראיות בינינו ידע לבקר, לא אחת בשפה קשה, אנשים, תכנים וכיוונים.

האופי הישיר הזה, חף מגווני ביניים, היה נר לרגליו במגזרים בהם עסק ביגור. מעמימות זיכרונות ילדותי עדיין לא נמחקו תמונות האיש החסון והתמיר העומס את הצאן על כתפיו, מושא להערצה. בנערותי ידעתי להעריך את מסירותו למתנדבים. אחרי זה בא האולפן, בית ראשון במולדת והמקררים. הכל עם כל כך הרבה מסירות ומחויבות, שרק מי, כמוני, שהמקרר שלו התקלקל ערב השבת ויש מי שגאלו עוד באותו יום - יודע להעריכו.

אובדנו הוא לא רק אובדנה של המשפחה, של דינה והילדים. נחום ז"ל הוא אובדנה של קהילה, של המחויבות הבלתי מעורערת, אובדנה של תקופה.

אריק בשן

על נחום אבני

לא היינו ביחסים קרובים במשך הרבה שנים, אולי מפני שנחום עבד די הרבה בחוץ וגם כשהיה פעיל במשק היינו עסוקים בתחומים שונים.

התקרבו יותר בשנים האחרונות, בעיקר על רקע של טיפול ב"בית ראשון" וגם בנסיעות משותפות לבריכה ברמת יוחנן. איש צנוע, נחום, ואיש עם לב טוב. איש נכון לעזור תמיד, בכל שעה שנדרש לה. איש בעל עיסוקים רבים שהמכנה המשותף להם הוא העזרה לאחרים. איש אוהב אדם ואוהב ילדים.

יספרו על כך אנשי "בית ראשון" לשעבר איך כאשר היה נתקל בילד מהילדים היו נדלקות עיניו בסקרנות וחביבה, ואם לא היה מרים את הילד על זרועותיו הגדולות, היה מעסיק אותו בשאלות חקרניות על מעשיו, שלומו, איפה הוא לומד וכו'.

כשטיפל בענייני המקררים, גם אחרי שנפתרה הבעיה, אחרי שתוקן הקלקול, דברים שנכון היה לעשותם בכל שעה שנדרש לה, בלא מגבלה של שעות מנוחה משוריינות, גם אז היה חוזר ומתעניין האם הכול בסדר, האם התיקון עזר. והרי זה העניין, לעזור ככל יכולתו. ומחסן הרהיטים המשומשים, שחלש עליו בין שאר עיסוקיו, גם לשם היה מגיע תמיד כדי להיענות לבקשה של חבר בדבר מזרון, מיטה, ארון או שולחן שמישהו היה נזקק להם באופן דחוף.

אבל גולת הכותרת של פעילותו היתה ללא שום ספק עבודתו ב"בית ראשון", שם מיצה את תכונת אהבת האדם שבו שהתמזגה מיזוג כה מוצלח במשימה הכללית של קליטת עלייה. נחום היה גאה בכך שיגור היתה בין המקומות היחידים בארץ שבו המשיך המפעל להיות מאוכלס כמעט באופן מלא במשך כל השנים. ביגור לא היו "קרוונים ריקים" בשעה שבקיבוצים כה רבים אחרים היו חלקות רבות שוממות. נדמה לי שכל "בוגרי בית ראשון" ביגור זוכרים אותו ברגשי תודה, שעל כן הוא עמד לרשותם כמעט בכל שעות היממה. כמעט ודאי היה שאם חיפשת את נחום בשעות הערב לא יכולת למצוא אותו בביתו. היה לו מסלול קבוע בשעות אלו אל הקרוונים, לביקור בית או בירור עניין דחוף שאינו סובל דיחוי, או אפילו סתם שיחת רעים עם כמה מדיירי הקרוונים. ותמיד ידעו כולם שכאשר נוצרת בעיה אישית קשה ימצאו אצלו לא רק אוזן קשבת אלא גם יוזמה לפתרון הבעיות, ואפילו כאשר הדבר היה כרוך בהתרוצצות ונסיעות כדי להשיג אמצעים כספיים וכו'. בשנים האחרונות היה עושה את המסלול הזה ברגל, גם בשעות היום וגם בשעות

הערב והלילה, מפני שראייתו המדרדרת לא אפשרה לו לנסוע בכלי רכב ממונע.

נדמה לי שתמיד הכיר את כל הדיירים בשמותיהם וגם את שמות הילדים שלהם. ואולי היתה פה גם איזושהי נקודה אישית חמה, שהרי השפה הרוסית היתה לגביו במידה מסוימת שפת אם שהיתה שגורה בפי ההורים, הלכה ונשתכחה במשך עשרות השנים בארץ והתעוררה לחיים מחדש עם בוא העולים החדשים.

לנחום היו חוש חזק ורגישות רבה לאי צדק חברתי ובעיקר אישי. מטבע הלשון הזכור לנו "עשרות חברים אמרו לי" נבע בעיקר מרצון לתת חיזוק ותוספת שכנוע לדחף שבער בעצמותיו לתת תיקון לעוול כלשהו, עוול שנראה לו זועק לשמיים בבחירתו והוא לא היה בטוח ביכולתו לשכנע את כולם בצדקת הרגשתו.

היה לו קשה לפעמים עם הנוכחות הפיסית הגדולה שלו, עם גופו גדל הממדים, אולי מורשת ערבית רוסיה הרחבות, וזו אולי הסיבה שלרוב היה הולך כשראשו כפוף במקצת ולעתים רחוקות הישיר מבט כאשר העניין שדיבר עליו נראה לו קשה לשכנעו.

אין צורך לחזור ולהגיד את מה שכל כך ברור, עד כמה התייתמה המשפחה וכמה גדול החלל שהשאיר אצל דינה והילדים. אולי בכל זאת נכון להוסיף גם שנוף יגור הולך ומדלדל, הולך ונגרע הייחוד של המקום הזה, ולרבים מאתנו יחסר נחום, האיש בעל התכונות המיוחדות.

עקיבא ס"ט

חסרות לי השיחות בינינו

הזיכרון הראשוני של נחום רועה הצאן. עבורי, שגדלתי בעיר אירופאית, תמונת הצבר גבה הקומה מוליך את עדר הכבשים היתה מראה מרגש ומפליא, תנ"כי ועתידי גם יחד.

במרכז הקשר בינינו עמד מפעל קליטת העלייה. בשנות השבעים היה נחום מנהל האולפן שרבים מתלמידיו היו עולים מברית המועצות. כיוון שלא דיבר רוסית, נהג להזמין אותי למשרדו לסייע בטיפול בענייניהם היגעים של העולים החדשים. היה תענוג להיות מגויס על ידו למשימה של עזרה לבני אדם. ביסודיות, בסבלנות אין קץ, במסירות גדולה ובאהבה גדולה לעניין למד את הסיפור האישי שמאחורי כל אולפניסט והפך חלק ממנו, כמדריך וכמלווה במסדרונות הבירוקרטיה הישראלית: משרד הקליטה, הסוכנות היהודית, מערכת החינוך, הבנק ועוד ועוד.

נחום עזר לכולם. בין אם אהב והעריך את האיש או האישה שלפניו ובין אם מתח עליו ביקורת. לעיתים קרובות היה צורך בעזרה לא שגרתית. מלבד היותי דובר רוסית, הכרתי אנשים רבים במערכת הקליטה שיכלו ורצו לעזור. נחום לא היסס לפנות אלי כשהיה צורך בהתערבות מיוחדת. לעיתים קרובות שבע נחת מהכרת התודה של העולים. לפעמים לא. זה לא שינה את התגייסותו כל פעם מחדש - גם לעזרת אנשים שהנחילו לו אכזבות.

יציאתו, והוא כבר איש לא צעיר, לשליחות ציונית מסובכת באלג'יר, שהיתה נתונה במלחמת אזרחים, עוררה אצלי פליאה והערכה רבה.

בראייה כללית יותר, ניתן אולי לומר שהדור הראשון של מקימי יגור, הדור שעשה עלייה בעצמו, היה רגיש ומודע מאוד לצרכיהם וקשייהם של העולים החדשים. חלק מהיכולת להשתתף במפעל קליטת העלייה יתכן ואבד אצל דור ילידי הארץ. על רקע היחלשותה של המסירות אצל חלקים בציבור הרחב, בלטה התגייסותו של נחום כדור המשך למפעל הקליטה.

אני חייב לנחום גם תודה אישית על עצה טובה שהעניק לי. מדובר בתקופה שהייתי על פרשת דרכים, לאחר שהסתיימה עבודתי במשרד הקליטה במגדל העמק שנמשכה 17 שנים. בשעה לא קלה הוא היה עבורי האיש הנכון בזמן הנכון וסייע לי באמצעות קשריו ויכולותיו למצוא תפקיד חדש בסוכנות היהודית.

כשחלה והיה מרותק לבית, נהנה לשוחח בעניין המשק והעלייה גם ממיטת חוליו, ולא התאונן. היה קשה לצפות בנחום החסון, מלא החיים והפעלתן, הולך ונחלש במאבקו.

חסרים לי יותר מכל רגעי השיחה. בכל זמן שנפגשנו, ובכל מקום, תמיד רצה לשמוע ולהשמיע. נכון שהיה לנו נושא משותף לדבר עליו, אבל נחום חיפש והעניק תחושת קירבה וטעם שנבעו קודם כל מהאנושיות שבו. ואחר כך גם מהביזנס של העבודה והמשימות שלקח על עצמו בשירות העולים וחברי יגור שנזקקו לעזרתו בענייני מקררים וריהוט.

שלום לך ידיד.

טוביה ברומברג

בדרכו המיוחדת

נחום, או נוחם כפי שקראנו לו, נמשך לעבודה על בעלי חיים עוד משחר ילדותו. בסוף כיתה י"א החליט לקבל על עצמו את ריכוז ענף הצאן ובכך לוותר על שנת הלימודים האחרונה. בשבילו זאת היתה הגשמה של משהו שהוא אהב. נחום לא ראה בכך הפסד גדול, בשלב זה של חייו, מפני שהניח שיוכל להשלים את החומר הלימודי כשירצה בכך. טיפול בבעלי חיים חייב עבודה בשעות יוצאות דופן לעומת ענפי משק אחרים ונחום, שידע שיקשה עליו למצוא עובדים מבוגרים לענף מיוחד זה, פעל לצרף אותנו, ילדי בית הספר, לצוות ענף הצאן. כמרכז הענף הוא קלט אותנו, קבוצת בנים ובנות, ולימדנו בסבלנות אין קץ את כל העבודות הנדרשות.

חליבת הכבשים השכם בבוקר דרשה מאיתנו, ילדים בכיתות י"א, לקום בשעה ארבע בבוקר, לצעוד עיפים ורדומים בדרך חשוכה לדיר אשר היה ממוקם בקצה המזרחי של המשק, מאחורי הרפתות של פעם והסילו. יש לזכור שבנייני שכונת הסילו והלולים טרם היו אז.

בדיר היתה נהוגה גם חליבה מאוחרת, לאחר שוב העדר מן המרעה. סיום העבודה וחזרה לשטח הקיבוץ בעונת החורף, גם הם היו בשעות החשיכה.

נחום בדרכו המיוחדת העביר לנו ערכים בסיסיים מעולם העבודה, כמו: עבודה בצוות, אכפתיות ועמידה בלוח זמנים. כל אלו החדירו בנו את הרגשת האחריות ושאנחנו חלק מהענף.

בגלל חריצותו הרבה ומסירותו לעבודה רכש נחום ידע רב בענייני הצאן, והכל על סמך נסיונו האישי. עבורנו הוא היווה סמכות מקצועית, למרות שהיה בוגר מאיתנו סך הכל בשנה-שנתיים בלבד. היינו גאים לעבוד בדיר בהיותנו עובדים במקום כל כך מיוחד ושהיתה בו לקיחת אחריות. זכור לי שכבר אז סומנו הכבשים באמצעות פלטת פח קטנה שחוברת לאוזן כל כבשה ועליה חרוט מספר הכבשה, שבעזרתו ניתן היה לעקוב אחר כל כבשה בעדר.

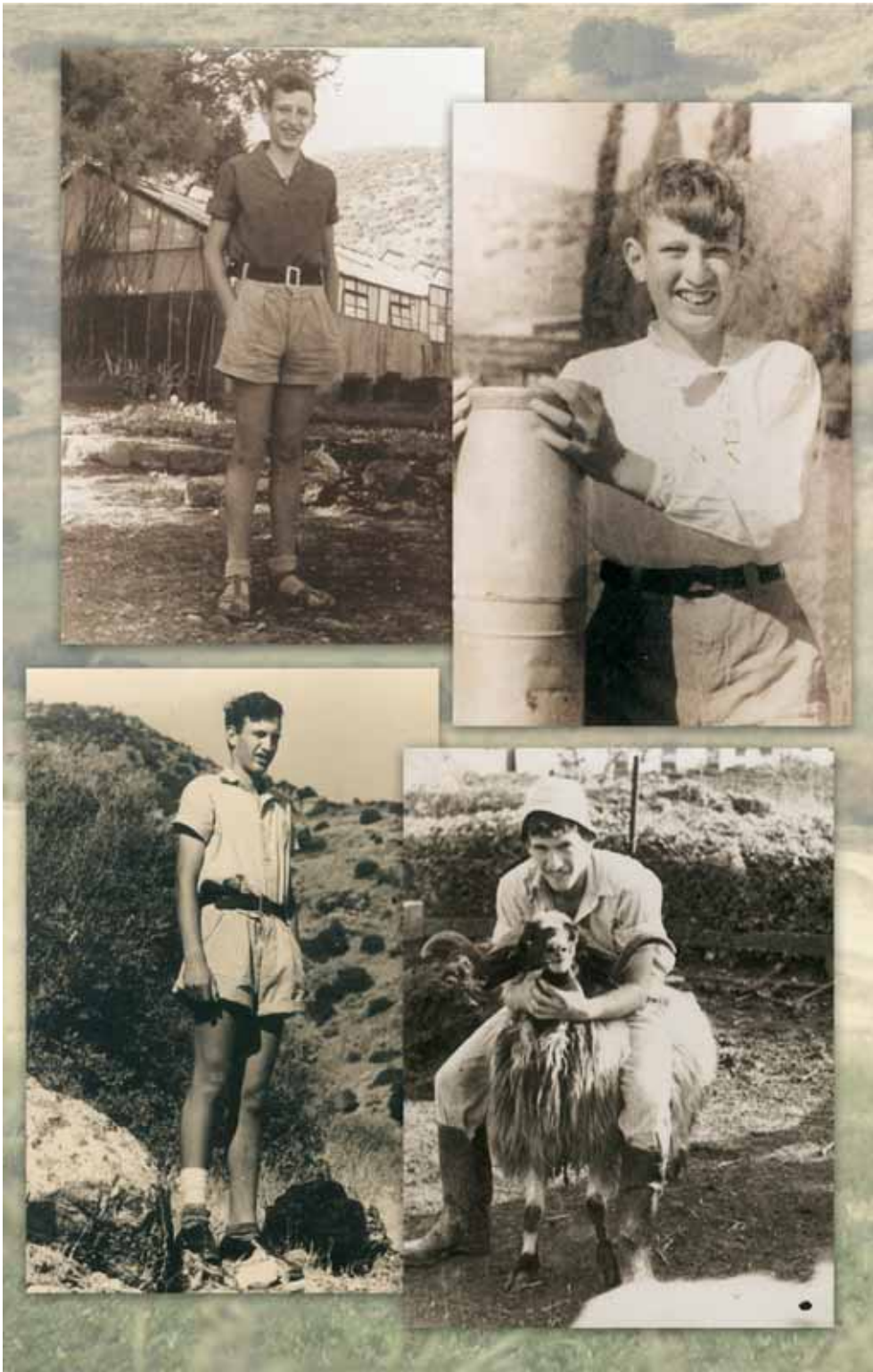
לימים, מסיבות כלכליות, מחסור בשטחי מרעה טבעי ועוד, עמדו לסגור את ענף הדיר. נחום נאבק קשות עם מוסדות המשק נגד חיסול ענף הצאן, אך היה יחיד במערכה. עקשנותו לא עמדה לו והדיר נסגר. אנו, חניכיו, היינו שותפים לאכזבתו.

כעבור שנים נפגשנו בעבודתנו ב"לגין". המעבר למקום עבודה במתחם סגור כמו "לגין" היה די קשה לנחום, שאהב לעבוד בחוץ, בטבע. כניסתו ל"לגין" היתה כעין כניעה והשלמה עם צרכי הזמן. נחום קיבל עליו את ניהול מחלקת אריזת הקופסאות. גם כאן גילה מעורבות רבה, מסירות ואכפתיות.

זה נחום שאזכור.

אילן ילין

נחום אבני

נחום התהלך בינינו כאדם זקוף. תווי פניו ותווי גופו ישרים ומעט מחודדים, וכך גם הליכתו והליכותיו - מישיר מבט ואומר את שעל ליבו, ללא כחל וסרק.

נדמה לי שעם השנים הוא קצת התעייף והתרכך. נסיון השנים כופף מעט את גוו. יותר ויותר ראית אצלו את החיוך החם, שהיה שמור אצלו בעיקר למשפחתו ולידידיו הקרובים. אבל מעבר לכך, עדיין ראית במבטו את אותו ניצוץ מיוחד של איכפתיות שאיפיון אותו כל ימיו.

עם נחום נפגשתי באופן אישי מאוחר יחסית. חריצותו בעבודה, וההיחלצות שלו לשיקום ענף הדיר, היו לשם דבר. אולם רק משחזרנו - כל אחד בזמנו - מן השירות הצבאי והתחלנו להתערות במשק, נפגשנו - בדרך כלל באקראי - בשבילי המשק, משוחחים ומחליפים דעה וביקורת על הנעשה.

מאוחר יותר נוצרו בהדרגה גם קשרים אישיים, שהתחזקו עם ההכרות שלנו את משפחתו בעין חרוד.

אומרים שלכל אחד יש שם. נכון גם לומר שלכל אחד יש דמות. אם יש משהו שמיידע בעיניי את נחום, הרי זה היותו "לוחם", אדם הנאבק ללא חת על האמיתות שלו ועל אמינותו, והמוכן לשלם את המחיר על כך.

נהוג להגדיר אדם כאומץ אם יש לו אומץ פיזי, אם הוא מוכן להתמודד עם סכנות פיזיות. לדעתי, אומץ לב ציבורי הינו גדול ונדיר יותר מן האומץ הפיזי. קשה יותר למצוא אנשים המוכנים לקרוא תיגר על מוסכמות, על דעת הקהל, ובעיקר - על הממסד.

נחום היה כזה. לא שחסר לו אומץ לב פיזי, אולם הוא היה אחד מיחיד הסגולה שהיו מוכנים לעמוד אל מול הממסד, שהוא תמיד גדול, חזק ומצוייד יותר בכלי האינפורמציה והתקשורת. הדימוי המתבקש הינו של דוד היוצא מול גוליית הכבד והמשוריין. אלא שבניגוד לאגדות, במציאות הרבה פעמים דווקא גוליית הוא שמנצח ומכריע את דוד. לכן צריך כל כך הרבה כוח, תעצומות נפש ואמונה בעצמך ובעניין על מנת לקום כל פעם מחדש, להתריס ולהתריע על עוולות ועל דברים לא תקינים.

כזה היה נחום. עד שעייף. עם השנים אתה לומד שעם כמות האנרגיה, האישית והציבורית, המוגבלת העומדת לרשותך, נכון יהיה לצאת רק למלחמות "אין ברירה", ולעיתים אנחנו מתחמקים אף מהן.

בהמשך השקיע נחום את כל זמנו ונכונותו בסיוע לחלשים ולנזקקים, בעיקר לעולי "בית ראשון במולדת" שנפשם נקשרה בנפשו, וכן באחזקת מחסנים ומקררים. תמיד, בכל זמן, מצאת אצלו רצון טוב ונכונות לעזרה.

גם כאשר הוא חלה, התגלתה אצלו תכונת הלוחם הנחוש וקשה העורף. הוא לא נכנע למחלה ונלחם בה עד הסוף, בודק כל אפיק ודרך להתגבר עליה. בסופו של דבר, כאשר דבר לא עזר, הוא חזר למקום הבטוח ביותר שהיה לו - לביתו. שם, מוקף במשפחתו האהובה, דינה והילדים, הוא סיים את חייו.

הוא יחסר לי, ולכולנו, בזקיפות קומתו, ביושרו, באומץ ליבו ובנכונותו לעזור.

לעיתים נדמה לי שדמותו עדיין מהלכת בינינו. יהיה זכרו ברוך.

תמיד עם חיוך ביישני

כותבת הרשימה היא בת כיתתו של נחום. אנו, ילדי שנות השלושים, גדלנו בבית הילדים הקיבוצי ביגור, במסגרת החינוך המשותף: מיטת סטנדרט, נעלי בית סטנדרט, שטיחון רקום ליד כל מיטה. היחסים בין הילדים היו כמו בין אחים.

הוריי, בריינה ויהושע, ויעקב אביו של נחום, הגיעו ביחד ליגור בשנת 1928 וכבר אז נוצרה חברות נפלאה ביניהם כאנשים צעירים בפלוגת החוצבים בירושלים. יצוין שהחברות באותם ימים יצרה קשר מיוחד בין האנשים והתמיכה של איש ברעהו היתה בעלת משמעות מיוחדת ואף יצרה קירבה נפשית הדוקה בין זה לזה. נחום היה הבן הבכור בקבוצתנו. נחום היה המצפן החברתי של הכיתה. שקט, לא מרבה בדיבורים כי אם במעשים. כבר מגיל צעיר קשר את חייו עם הדיר והצאן, בתחילה כעוזר לאביו הרועה המסור והמקצועי, ולאחר מכן המשיך בדרך זו לבדו.

נחום עבד ללא ליאות שלא לפי גילו הצעיר. תמיד עם חיוך ביישני על פניו. אני זוכרת שבשבת השחורה נחום היה זה שהחזיק את ענף הדיר במקצועיות, במסירות ובאהבה רבה.

בפרוץ מלחמת השחרור נחום דרש להפסיק את הלימודים וליטול על עצמנו את התפקיד של אחזקת ענפי המשק השונים. הוא גם היה הראשון שעזב את ספסל הלימודים והראה דוגמה לאחרים.

נחום היה איש מופנם, שקט, בעל סבלנות רבה. איני זוכרת שנחום העליב או פגע במישהו אי פעם.

נחום ודינה הקימו משפחה לתפארת ובבתם שררה אווירה של נעימות וכבוד.

נחום! אני מתגעגעת אליך ולחיוך המבויש.

אילנה ברנשטיין-גלוברמן

הכרתי את נחום מקרוב בעיקר כאשר הוא היה אחראי על המתנדבים. הזדמן לי ללוות מספר טיולים של המתנדבים וכבר אז ראיתי שנחום נותן את כל כולו כשהוא מטפל בנושא הזה.

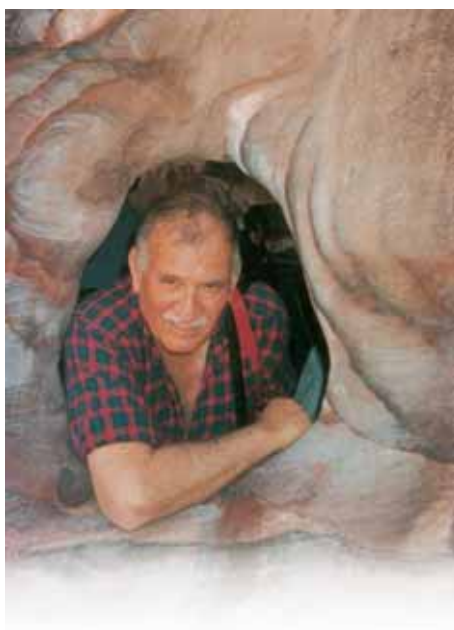
לימים היה אחראי על בית ראשון במולדת וגם שם היה נותן כל אשר יכול. להושיט עזרה לעולים הרוסיים זו עבודה מתישה. כל מי שטיפל בעולים יודע שזאת לא עבודה שנגמרת בסוף היום אלא נמשכת כל שעות היממה. בעיות נערמות בכל רגע והן רבות, בעיקר כשמדובר בעולים חדשים.

עוד שטח שנחום טיפל בו היה תיקון מקררים. גם כאן היה משתדל תמיד לעזור לחבר בהקדם האפשרי במלוא תשומת הלב ובמאור פנים.

נחום היה איש עבודה ולא נרתע משום קושי בתחומי עיסוקו. הוא לא יכול היה להשלים עם חוסר צדק חברתי. זה הרגיז אותו במיוחד. הוא נלחם בכל תופעה כזאת ברגע שבאה לידיעתו, ובחריפות.

כמובן שלא תמיד זה הוסיף לפופולריות שלו, אבל אותו לא עניינו זוטות כאלה. אני הכרתי את המוכנות שלו לעזור לכל אחד ככל יכולתו. וכך אזכור אותו תמיד.

רוברטו ורדי

מילים מהלב

איך כותבים על נחום בעבר?

למרות שעברה שנה, פשוט לא נתפס.

נחום, ידיד ורע, אדם בעל הבנה ותובנה, חכם, אציל, לב זהב, זקוף קומה מהלך בשבילי המשק. מתי שתעבור, הוא הולך לפניך.

אדם עם הפנים לחבר. אם יש לך מצוקה, ולא פעם יש, אז יש כתובת. תלך לנחום ותראה. אדם שדואג לזולת ובאמת. כמו יוסף פותר החלומות, כך נחום פותר המצוקות. רהיט כלשהו לכן שעזב או לכן שחזר מהצבא, צורך באחסון, מקרר מתקלקל, ומה לא...

לי חסרה היום הכתובת הזאת.

תמיד תמיד כשיש מצוקה, אני נזכרת ושואלת: "נחום, איך הלכת, לאן נעלמת? הלואי והיה זה חלום".

ואתם, המשפחה, תמצאו נחמה ותדעו שהוא היה משכמו ומעלה.

מימי גרטמן

לזכרו של חבר

נחום קראנו לו...
אדם ששידר רצינות, עוצמה, נחישות וכוח - וזאת בניגוד להווייתו הפנימית שאופיינה ברגישות ובאמוציונאליות רבה.
כלפי חוץ נראה קשוח וקשה לפיצוח, אך בתוך תוכו היה בעל לב רך וטוב ומוכן להושיט יד לכל שנזקק לעזרתו.
חיוניותו ומעורבותו בלטו בעיקר בתחום הקליטה, ומידת היענותו לכל אולפניסט, מתנדב או אורח שזכו תמיד להדרכה, להכוונה ולסיוע.
והכל... תוך פתיחות כנה ונכונות של הליכה לקראת הזולת.
נחום היה איש עם ניגודים. מחד, היה אדם עם עקרונות, קשוח, עקשן ונלחם על דעותיו. ומאידך, הקרין רכות, אהבה וחום כלפי רבים שראו בו כתובת מאירה לפתרון בעיותיהם. על שכמותו אמר הרב קוק:

וצריך שכל איש ידע ויבין שעליו לעמול ולגלות את אור הנר ברבים, ולהדליקו באבוקה גדולה ולהאיר את העולם כולו".	"צריך שכל איש ידע ויבין שבתוך תוכו דולק נר, ואין נרו שלו כנר חברו. ואין איש שאין לו נר.
---	--

והנה... כבה הנר ואינו עמנו יותר.
וכל שנותר לנו הוא רק לזכור ולספר, ולבקש שתהא מנוחתך מנוחת עדן, יא חבר.

אלי פיילר

נחום זכרו לברכה

כי ידע לפעול בחייו לברכה, ויעידו יודעיו שפגשו אותו פה ושם, מאז ועד בכלל - אם כאשר קיים מצוות "עשה" שבין אדם לחברו, וכך היו רבים גם לחבריו, ואם כאשר בהיותו מסור ונאמן לקיבוץ ולתנועה פעל באשר נקרא או באשר בחר לפעול. ואם כאשר נפנה מעיסוקיו לשנתיים ועוד חודשים אחדים ללימודים באפעל, שהעשירו אותו בנוסף לידע גם ברעיה לחיים ומסד למשפחה.

וכך, כדרך אנשים בחייהם, הולכות ורבות הפגישות המקנות מכרים וחברים וגם עניין רב, ואלו תורמות אהדדי לשותפות, לרעות ולהערכה.

ועל כל אלה ועימם צומחת המשפחה, מתחזקת וגדלה בבנות ובבנים ובאהבה. והמשפחה, באהבה השורה בה, עתידה להיות העמוד התיכון לנכונות ולמאמץ של הכל ושל כולם לעת צרה, כאשר הגוף מתערער, ורק לחוסנה של הנפש מנסה עוד להושיע, עד כלות.

וזכרו הברוך של נחום - זו הישארות הנפש שלו.

אמנון מגן
פלמ"ח-צובה

הסתיו בפתח, בערבים כבר קריר בצובה. חגי תשרי מתדפקים בשער ואצלך יום השנה לפטירתו של נחום מתקרב. עברה לה שנה והכאב לא מרפה. קשה להיפרד מחבר לחיים אחרי שנים רבות של שותפות, גידול ילדים, תמיכה זה בזה בשעות הקשות ושמחה ברגעים של נחת. יותר משלושה עשורים מאז נישאתם במועדון בצובה, בימי מלחמת יום כיפור, כשרוב החברים בחזית והאווירה קשה בשל אי-הוודאות. שמחנו בשמחתכם וליווינו אותך, דינה, בדרכך ליגור, ביתך החדש. הקשר עם צובה נשמר כל השנים. הביקורים היו תכופים עם הילדים הקטנים שגדלו. השיחות עם נחום נסבו על מצב הקיבוץ, קיבוץ של פעם. נחום היה מעורב בכל הקורה ביגור, חברתית וכלכלית, והיה נעים להיפגש. בשנים האחרונות הילדים בגרו ואפשר היה לפנות יותר שעות לזוגיות וליהנות מהפנאי שהחיים זימנו. ודווקא בשעה זו של חסד ונחת שמענו בצער שנחום חלה בסרטן. היינו אופטימיים כמזכר ושמחנו לארח אתכם בצובה, קרוב לבית-החולים הדסה להמשך טיפול. היתה תקווה אך המציאות טפחה על פנינו. אין מזר למחלה. נחום בילה את ימיו האחרונים בבית, כרצונו, בקרב המשפחה הקרובה. דינה והילדים, עשיתם כמיטב יכולתכם להנעים לנחום את ימיו האחרונים בבית, בקיבוץ בו נולד ושם נפטר בסוכות תשס"ד.

דינה, קרן, כרמית, ארז וירין, אוהבים אתכם

עליזה וישראל
פלמ"ח צובה

עברה שנה -

האדם איננו עוד.

אני זוכרת מבט עיניים צלול

אני זוכרת חיוך.

אני זוכרת מילים.

ואתה הלכת איתנו באותם השבילים.

כשנפגשנו - התחייכנו

והחלפנו מילה בינינו.

ועכשיו המילים שותקותו

והצער עמוק.

אדם איננו עוד.

עורך חי בזכרוני.

לאה גבאי-לביא

חיי כמו נר

כאשר אתה מגיע לארץ לא מוכרת לך אז אתה מרגיש לגמרי אבוד וגם פיזית אינך יכול עדיין להתנתק מהמקום בו נולדת ולמדת ללכת, לדבר ולחשוב. שם נשאר חבריך, חפצך ומקומך ועכשיו זה רק עברך. בעבר הזה נשאר חלקיקים שלך בצורת צעצועים שבורים, אופניים ישנים או תמונותיך שנשארו אצל אנשים קרובים אליך. בתמונות האלה טבועים מבטיך, פניך, תנועותיך - כל השייך לך, ועוד הרבה שאהבת ממה שהתרשמת בפעם הראשונה בחייך.

כאשר אתה תופס את מה שעזבת ועד כה לא רכשת, זה לא כל כך נורא. אבל כאשר אתה קולט שיש לך לשון ואין לך שפה, ויש לך רצון ורגש אך אינך יכול להתבטא כפי הצורך בזמן הקרוב, אז אתה מבין כמה קשה לעבור תקופה שכזו. כל כך חשוב לך שיהיה לידך מישהו שייתן את התמיכה, את קרן האור של תקווה וחום. וכמה טוב זה יהיה לך להימצא בקיבוץ יגור כאשר המישהו הזה הוא נחום.

נחום נולד במשפחה של יוצאי רוסיה. הוא לא דיבר רוסית אבל הבין וקיבל עם לב רחב ופתוח את כל הבעיות, החרדות והדאגות של העולים החדשים. הוא דיבר בשפה של אהבה שיצאה מעומק נפשו. נחום נהיה אותה קרן אור שיצאה מנר אשר נדלק בשבת בבית יהודי כסמל של משהו מיוחד וביתי, קדוש ומרגש, עצמאי ומסורתי, גם רומנטי ופיוטי. נר שבת זה ונחום הם התגלמות האחד בשני.

ישנם כל מיני מקורות של אור - גדולים וקטנים, מלאכותיים וטבעיים, כגון: השמש וזרקור קולנועי, פנס ונורה, לפיד ונר. הנר הוא חומר דינמי וחי, קטן וצנוע, עדין ורך, אך הוא גם חומר אמיתי, נאמן ונגיש. יחד עם זאת, עובר האורח יוכל להתמצא לפי זה כאשר אבדה דרכו בסופה או במצב נפשי סגרירי ובחושך וגם בשמחה ובחג, ולפתוח את הדלתות ולאמונה בחלום בהיר ולטהר את הלב.

נחום היה כזה אדם, כנר מנחה. הוא היה פשוט, נאמן, סנטימנטלי, דואג ומסור. אדם שנתן אמונה ותמיכה לכל אדם אחר. נחום ראה ואהב את הבן-אדם שבאדם. כך הפך איש צנוע זה לבעל חשיבות כה רבה לאנשים רבים והתגלמות הנר שבו תהיה לנו למהות האדם. וכך היה עם נחום. חיי כמו נר. לעיתים נרגש וסואן כלהבה תחת רוח פרצים, אך לפעמים גם בשקט וברכות היה שואל על הדאגות, החרדות והבעיות השגרתיות שלנו, כמו נר שבת הנדלק ברגש וכבוד של מסורת ואמונה בעתיד. כבה הנר ופיזר את החום, האהבה והאור, אך נותר הזיכרון הבהיר ושמנו נחום.

תודה לך, נחום, על כך שנפל בחלקנו להכירך וללמוד ממך. יהיה זכרך ברוך.

משפחת יעקובוביץ'

נזכור בליבנו

אנחנו ראינו בנחום לא רק מרכז פרויקט הקליטה בקיבוץ, תפקיד חשוב בפני עצמו, אלא גם אדם אוהב, מתעניין, חכם וסקרן.

בשיחות שהיו לנו איתו בשבילים או בטלפון מצאנו את עצמנו פעמים רבות גולשים לדבר על דברים ברומו של עולם. הוא היה בקי בנושאים רבים ותמיד היה מעניין לשמוע את דעתו. והוא, מצידו, היה מביע עניין בדעותינו.

הוא היה אדם שאיכפת לו מהסביבה שלו, מהקיבוץ ומהאנשים בו. כל פעם הופתענו מחדש מהיכולת שלו לזכור פרטים קטנים, להתעניין במה קורה בלימודים ואיך הולך בעבודה. אנחנו תמיד ראינו בנחום אישיות מוערכת, מכובדת, חכמה ואינטליגנטית. בליבנו הוא זכור ויזכר תמיד כאישיות מיוחדת מאוד.

משפחת גורליק

הטלפון שותק

קטעים מתוך חיי בקרוונים

הטלפון מצלצל. אני עונה...

נחום: "חולירה! למה הוא לא פונה אלי? למה הוא מתקן הכול לבד, אם יש חשמלאים? תעבירי לכל מי שגר בקרוונים שלא יתקן שום דבר לבד! יכול לקרות משהו! האם זה כל כך קשה להתקשר או לשאול אותי? איזה מנטאליות?! הפחד עוד נשאר מסטאלין".

וזה הכל נחום שלנו, עם דאגה ואהבה לאנשים. לאחר שעה הוא כבר לא זכר על מה בכלל כעס.

ונשאר עוד הרבה דברים פתוחים שצריך לסיים.

ועוד הפעם הטלפון מצלצל:

"מה, המקרר לא עובד? טוב, לא נורא. יש לי עוד אחד במחסן, אז אנחנו נחליף".

נחום מוצא אנשים ואחרי זמן קצר הכל נגמר.

"אתם עולים ארצה עם פחדים, ציפיות, תקוות, אשליות וערמות של חפצים".
ואז אתם פוגשים אדם מבוגר, נפלא, שדואג שהכל יסתדר. מביא לכם אוכל, בית והמון אהבה.
וזה לא מובן למה הוא עושה את זה.

"ככה אני! לא יכול לראות אנשים סובלים".

"עכשיו אתם צריכים להשקיע בשפה, כי בלי שפה אתם לא מסוגלים לעשות אפילו צעד אחד קדימה. הקיבוץ הוא כמו חממה בשבילכם. מה יקרה בעיר? תלמדו עכשיו!"

שוב פעם הטלפון מצלצל.

"הם רוצים לעשות ברית מילה? איזה יופי! תשאלו באיזה יום נוח להם ואז אני אארגן את המקום. תקני כיבוד על תקציב בית ראשון. ברית מילה הוא דבר קדוש! איזה יופי!"

טלפון: "אני מרגיש שבמשפחה הזאת יש בעיות. תדברי איתם עוד פעם... גם שחר מתלונן. משהו לא בסדר. אולי הם זקוקים למשהו..."

וזה הנחום שלנו, עם ניסיון וידע פסיכולוגי. עדיין לא מאמינים שהוא כבר לא יחזור. נדמה שהוא נסע לטיול ארוך ועוד מעט יחזור.
הכוח שלו כל כך חזק, שעדיין מרגישים שהוא נמצא איתנו.
נחום שלנו, תודה על כך שהיית איתנו (כל כך קשה להגיד את זה בזמן עבר) במשך שלוש-עשרה שנה. טיפלת במאה ועשרים משפחות.
"הם בשבילי כמו ילדים. באים בלי ידע כללי ועוזבים כמו גוזלים את הקן. איך חיהם יסתדרו בעיר?"

נחום יקירי, תודה על הכל...

תודה על שדאגת, האהבה שלך לאנשים. חלק מהבריאות שלך נשאר בעבודה.
אנו זוכרים את הכל, למרות שאומרים שזכרונות טובים לא תמיד זוכרים.
הכל יהיה טוב. תהיה רגוע.

וכך הטלפון שותק...

סוטה קונדובין

מוקדש לזכרו של נחום אבני

אני יודעת שאתה לא כועס עלי שאני לא באתי ללוות אותך בדרכך האחרונה. עדיין קשה לי להבין ולהאמין שאתה לא עוד עימנו. נראה לי תמיד שאתה לא יצאת לעבודה בגלל עייפות אבל זה לא היה נכון. אפילו כשהיית עייף תמיד השתדלת לעשות משהו למעננו. למה עשית את כל זה למעננו? היינו זרים לכולם, אבל אתה דאגת לנו כאילו אנחנו מכירים תקופה ארוכה. עזרת לנו בכל הבעיות שלנו. נתת את כל כולך למעננו, אבל נראה לי שאני כבר יודעת את התשובה. עשית את כל זה כי היה לך לב של זהב ולא ביקשת תמורה למעשיך. זה נשמע מצחיק, אבל כולם חשבו שאתה רוסי בגלל שחרזת חרוזים של פושקין ונתת לכל העולים החדשים שרק הגיעו ארצה הרגשה חמה וטובה. בני רומן תמיד היה מחכה לביקור שלך כי כל מה שהיית מסוגל לתת ולהעניק לילדים היית נותן ותורם מכל הלב הגדול שלך, והם הרגישו בטוב ליבך. אני רוצה להגיד לך שאתה היית הראשון שהאמנת בי. אתה אמרת שאני אצליח בחיים ועודדת אותי. נתת לי אמונה שיגיעו ימים טובים. בלי העזרה והעידוד שלך לא הייתי מצליחה. לקראת סוף המכתב הזה אני רוצה להגיד לך שאנשים כמוך אלוהים שולח אלינו לעיתים נדירות, אבל נראה לי שאלוהים ידע למה הוא שלח אותך אלינו ואני מקווה שיבוא יום ודרכינו ייפגשו.

בכטלנה פוסטל-כץ

מה נחום בשבילנו

בשנת 2001 מלאו לנחום אבני 70 שנה. אנחנו, משתתפי "בית ראשון" לאורך השנים, החלטנו להתאסף ולברך אותו. היה מדובר במפגש מרגש. אנחנו לא השתנינו, אבל הילדים התבגרו, והיתה התלבטות - מי מהיפים האלה יגיש לנחום את הפרחים? כל אחד מאיתנו היה אסיר תודה על עבודה מיוחדת כלשהי שעשה נחום במיוחד בשבילו - כיוון, סידר, תיקן, הסביר, עזר. יצא לנו לראות את העבודה של נחום ממספר זוויות - מלבד העזרה הישירה שקיבלנו ממנו בעשרות מקרים, הרווחנו לא פחות כשלמדנו על מאפייני פעילותו: היכולת לעמוד על שלו מבלי ללחוץ. יחס נטול העדפות ונטול חשבונות אישיים גם בשעת כעס או קוצר רוח. אידיאליזם ללא אשליות. שילוב בין האינטרסים של כל משפחה, "בית ראשון" ככלל, קיבוץ יגור, ועד כמה שהדבר יישמע שאפתני - כל מדינת ישראל. תכונות אלה ורבות אחרות הביאו להצלחת המפעל בכל התחומים. הקראוונים, בהם הופיעו טלפונים, מזגנים, טלוויזיות ואינטרנט, עשרות עובדי "לגין" וטובופלסט שנושאים באחריות רבה במחלקות שלהם, מאות אזרחי המדינה שהפנים הראשונות של ישראל עבורם הן הפנים של נחום.

אי אפשר לתת את כל הקרדיט להצלחה לאדם אחד, אך ללא מוחו הפעלתני, רצונו העז ולבו החם של נחום, הדרך הטובה אל הבית הראשון במולדת היתה נפתלת וארוכה בהרבה.

נחום, אוהבים אותך

משפחת קובליוב-לוי (טניה ויבגני)

נחום אבני ז"ל

שנים של עבודה משותפת תוך עיסוק במשימה לאומית מהחשובות שהיו לנו בעשור האחרון הפגישו אותנו עם איש יקר, חבר יגור בכל מאודו, איש משפחה צנוע שלא עושה חשבון ורואה במשימות שנטל על עצמו חזות הכל.

כל שהשקיע במחשבה, בעשייה ובליווי היה למען משפחות העולים שכה אהב: מהדאגה לתת להן את "הנחיתה הרכה" המובטחת, לשיפוץ הקרוונים למגורים, דרך שיבוצם של העולים בעבודה כבר מיומם הראשון בקיבוץ - מה שסייע רבות לתחילת דרכן בארץ, שלא לדבר על הליווי המתמיד של כל משפחות העולים על צרכיהן ובעיותיהן. מי שאינו עוסק בנושא זה איננו יודע עד כמה לא קל הדבר.

נחום בדרכו היה שותף לחבורה מיוחדת העוסקת במלאכת הקודש של קליטת העולים מברה"מ לשעבר ועשה זאת בכל ליבו ונפשו - ומה זה אם לא ציונות לשמה. באישיותו ובגישתו המיוחדת, הלא מתנשאת, היה זרקור לקליטתם המוצלחת בין אם נשאר ביגור או יצאו לדרך חדשה עם ביטחון וכלים להמשך דרכם.

נפשו לא ידעה מנוח. גם כשהיו בו אותות המחלה ואותות הדאגה למשפחה, לדינה ולילדים אנו ראינו את דרך ההתמודדות עם הקשה שבמחלות שלא יכל לה.

מרבים לומר שאין אדם שאין לו תחליף, אך בלעדי נחום קשה יותר בימים אלה ויש צורך בכוח כדי להמשיך בדרך שהוא כה אהב.

אנו משתדלים להיות נאמנים לדרכו יחד עם קיבוץ יגור שהוא מהטובים שבקולטים גם כיום, לא מעט בזכותו של נחום.

יש בכך ציון דרך לעתיד טוב יותר
ולזכרו של האיש.

מחבריו לדרך,

יורם זיו

וצוות בית ראשון במולדת

על נחום

כשאנחנו באות לכתוב על נחום ז"ל, דבר ראשון שעולה בראשנו הוא דמותו הגבוהה, המעט כפופה, המעט מהססת, המתקדמת אלינו באיטיות. אך זוהי רק התרשמות ראשונה. ברגע שנוצר הקשר, מתגלה לנו נחום אחר. נחום עם הרבה עוצמה, עם רצון לתת, לעזור, לתמוך ולדאוג.

יש נחום של תפקיד באולפן, שבכל יכולתו ומרצו דואג ורוצה שהתלמידים ירגישו כמו בבית, שיהיה להם רק טוב. מחפש כל הזמן איך ומה לעשות כדי לתת לאולפן פינה חמה ביגור ומציג את הקיבוץ בפני התלמידים כדבר יפה ומלא עניין. נחום שמתעניין ודואג מה שלומם של התלמידים בכל עת ובכל מקום. העבודה בשבילו היא מערכת של נתינה ובה נסיונות לתת כמה שיותר.

יש נחום של אחרי התפקיד. עדיין כתובת בשבילנו לפניות ושאלות מסוגים שונים. אנו פונות אליו כי יודעות שעליו אפשר לסמוך.

נחום פיתח זיקה חמה לבאים מחו"ל, מתנדבים ועולים, כאילו רצה שהשהות שלהם בינינו תהיה כמה שיותר נעימה וקלה, שירגישו כמו בבית.

נחום שאנו מכירות הוא אדם מאוד ישר, רודף צדק, איכפתי מאוד. קשה לו כשמישהו נפגע או נגרם לו עוול. נחום שמתעניין, קטנה כגדולה, בבעיות האישיות של הנקלטים, בילדיהם, במחסורם, בציווד שלהם ועוד.

אנו בטוחות שדמויות כמו נחום הן נכס לכל חברה וקהילה וליגור. הנתינה של נחום היתה בלתי אמצעית, בלתי מותנית, נעשתה מכל הלב ומתוך צניעות גדולה.

וכך נזכור את נחום עם הרבה אהבה והערכה.

שרהלה כספי ובתיה טלמור

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
The Jewish Agency for Israel

נחום אבני ז"ל

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מעניקה לך בזאת תעודת

יקיר קליטה

מרחב הצפון
כאות הוקרה על תרומתך ופועלך
בקליטת עלייה

מייק רוזנבג
מנכ"ל הסוכנות
לקליה וקליטה

יצחק בלונדר
מנהל מרחב הצפון

אריה אזולאי
יו"ר העדה
לקליה וקליטה

תשס"ד 2004

שי

אֶעֱלֵל כְּגִפֵּן
שְׁאֵרִית הַרְחֵשׁ
וְאֶשְׁלַח מִנְחָה לְךָ
מִזְמֶרֶת לְבִי -
כֹּל שִׂיד הָעֶצֶב
לֹא עָקְרָה מִשְׁרָשׁ,
שְׂקָדִים-הַזְעֵם
לֹא שָׁדַף עוֹד בִּי.

אֶרְפֵּד הַטֶּנָּא
זְכוֹרוֹת כְּנֶרֶת,
וְרֵד שְׁמִי הַבְּקָר
בֵּין עֲצֵי הַגֵּן.
זֶהֱב הַצְּהָרִים
בְּמַרְחָב רוֹגֵעַ
וְלִילְךָ הָעֶרֶב
עַל הַרִי גוֹלוּ;

זְכֹר לֵיל הַסֶּהַר
עַל חִלְקַת הַיָּמִים
זוֹ תְרוּעַת הָאֶשֶׁר
בְּעֵלוֹת יָמִי.
כְּבִשְׁנִי תוֹלַעַת
בְּהָ אֶקְשֵׁר הַטֶּנָּא
וְאֶשְׁלַח אֵלֶיךָ -
הַתְּשֻׁמַּח לְשִׁי?

רחל

לנחום - כמה מילות תודה

כשרואים את הקראוונים בכניסה ליגור נדמה שהם בקצה יגור. אך כשמביטים טיפה לעומק מגלים ש"בית ראשון במולדת" נמצא בנקודת הקישור של הקהילה עם מפעל התעשייה ועם הסביבה החיצונית לנו. ואכן, עבור יגור, "בית ראשון במולדת" מביע לפני הכל את האופן בו אנו תורמים לקליטת העלייה לישראל. כמו כן מהווה "בית ראשון במולדת" את המקורות לקליטת חברים ביגור, ובנוסף לכך הוא גם מקור פרנסה של יגור.

כל זאת נעשה בידי אדם אחד - נחום אבני, למעלה מעשר שנים. נחום ריכז את בית ראשון בהצלחה רבה, תוך שהוא מצליח לנווט בין מכלול הצרכים היגוריים, בין רצונות הסוכנות והגופים הממשלתיים המטפלים בנושאים אלו, ובין משפחות העולים עצמם שאכלסו את מתחם הקראוונים שנבנה לצורך כך.

אני יודע שהתודה המרכזית שנחום מקבל היא מעצם העשייה - מעשרות המשפחות שהתערו בישראל, וחלקן אף ביגור, בזכות הטיפול המסור שקיבלו. אבל מפעם לפעם, כשמגיעים לצומת בו עלינו להחליף ממלא תפקיד, אנו עוצרים ולומדים על אותו אדם שנשא בעול עד כה, ומבינים מה גדולה היא התודה שעלינו לומר לו.

בשם מזכירות יגור מהעשור האחרון, ולפניה, ובשם יגור כולה - נאמר כאן תודה.

תודה רבה לך נחום
ספי בארי

ענייני דיומא - לקט מדברי נחום

בחברה שלנו חלו בשנים האחרונות תהליכים כלכליים וחברתיים עמוקים שהביאו לשינויים רבים. בעבר היתה הזדהות רחבה יותר של הציבור עם הצוות המוביל, דהיינו המזכירות. כיום אין בתוכנו אחדות רעיונית, חברתית או כלכלית ובכדי שהיומן יוכל לשקף את החיים במשק עליו לדאוג שיהיו בידי מקורות אינפורמציה אחדים על הנושא...

אחד הגורמים שהביאו לנתק בין מוסדות המשק ו"הרוב הדומם" נובע מכך שבנושאים כמו כלכלה וחברה מסתירים מן הציבור חלק מן המידע, העובדות, המספרים והשיקולים שהביאו להחלטה זו או אחרת. כיום ב"דפי יגור" אין הדים לשינויים החלים בחברה שלנו. אין משתקף בו מגוון הדיעות השונות. על פי היומן, שום דבר אינו שנוי במחלוקת וזה נראה בהחלט לא טבעי ולא נכון ומתעלם מהאינטליגנציה של החבר...

מאז שאני זוכר את יגור, אנשים נמנעו מלהביע בפומבי דעות מנוגדות לדעתם של בעלי התפקידים. הביקורת קיימת. בטעות סבורים האנשים שאם יפרסמו ביקורת יפגעו בכבודו של "בר הפלוגתא" שלהם. הביקורת מוצאת לעצמה אפיקים אחרים לצאת ולבצבץ ובדרך כלל מגיעה כרכילות קנטרנית. האיש מן השורה חושב "אין טעם לדבר. בין כה וכה הדברים נופלים על אזניים אטומות". או "אם אומר את הדברים בקול רם זה יעלה לי ביקר"...

האסיפה כיום איננה משקפת את דעת רוב החברים. אין דנים בה בבעיות עקרוניות. אני אומר לבעלי התפקידים: "אתם משרתי הציבור וצריכים למצוא את הדרך להקשיב ולחוש את רחשי הלב של הציבור. המשפט "מי שרוצה להתנגד יעשה זאת בצינורות המקובלים" אינו פוטר שום בעל תפקיד מהחובה להקשיב לדעות אחרות...

לפי המנטליות הקיבוצית, לא ניתן להשמיע ביקורת בפומבי ואין עידוד לכך מצד מוסדות החברה במשק. הביקורת נשמעת מאחורי גבו של מי שנושא בתפקיד, ובכך לעיתים היא הרסנית...

המערכת הארגונית כיום לא השיגה את השינויים החברתיים והכלכליים שחלו בשנים האחרונות. קודם כל צריך להכיר בשינויים אלה ולאורם לשנות את המערכת הארגונית. לדוגמא, יש לשקול אפשרות של תמריצים לחברים בתפקיד או במקומות עבודה לא מבוקשים. דוגמא אחרת: מערכת המינויים של הקיבוץ צריכה לשאוף להגיע לשיטה שבה כל אחד רשאי להציע עצמו לתפקיד וועדת מינויים תהיה בבחינת ועדה מסדרת ומתאמת...

לדעתי, מוסדות המשק חייבים להיות מאורגנים כך שמשא ניהול חיי הקיבוץ יתחלק בין מספר אנשים רב יותר. בשיטה הנוכחית נדרש מחברי המזכירות תיפקוד של סופר-מן, כמו בסרטים, וגם אז אינו יכול תמיד לפתור את הבעיות....

לדעתי צריכה להיות רוטציה בתפקידים, וזה כמובן מנוגד לגישה המחייבת בחירה סלקטיבית במתאימים ביותר. לכן המטרה היא בעצם לתקן את המערכת כולה ובכך לאפשר גם לבעלי 90% מהכישורים לשאת בעול. אני גם חושב שלא נותנים לכל החברים צ'אנס להיבחר. ישנם חברים רבים שאילו ניגשו והציעו להם תפקיד, היו מקבלים את ההצעה...

מתוך ראיון עם נחום על ביקורתו כנגד "דפי יגור" ותחומים נוספים בחיינו (יומן יגור 22.12.1989)

“מי יבנה לי בית?”

באיזו גישה באת לתפקיד?
מההתחלה היתה השקפתי שצריך לגשת לעולים
בהבנה ובסבלנות, כיוון שנעקרו מכור מחצבתם,
בכל המובנים. אדם שנעקר מהשורשים עובר
טראומה, וקשה מאוד לדרוש מהאוכלוסיה הזאת
שתפעל תמיד על פי האופן בו פועלים ומתנהלים
אתה ואני. צריך להיות פתוחים וסלחנים כלפי מי
שהגיע ממציאות קשה יותר, ושנדרש למאבקי
קיום והישרדות שאנחנו לא נדרשים אליהם. המפגש
התרבותי בין חלק מהעולים שהגיעו ממציאות
כאלו לבין הנורמות עליהן גדלתי, למשל שוויוניות
ואמון, לא תמיד היה חלק וקל.

מה התפקיד לימד אותך על החיים?
הדבר הגדול שלמדתי בעבודה הזאת הוא סבלנות
וסובלנות ויצירת אמפטיה גם לאנשים שלא הולכים
בתלם.

מה קיבלת מהתפקיד?
אני מהטיפוסים שיותר נהנים לתת מאשר לקבל.
עם כל הצרות שהיו, ולא היו הרבה, עצם זה שידעתי
שאני נותן לאנשים, עוזר להם בעת צרה... ופעמים
רבות באמת הצלחנו לעזור, זה נתן לי סיפוק גדול.

בראיה לאחור, מה הן דרישות התפקיד?
קודם כל אדם שאוהב אנשים. שרואה בשירות
לכני אדם מקום עבודה ולא יום עבודה. ניהול בית
ראשון במולדת דורש הרבה יותר מהזמן והמוטיבציה
שדורש מקום עבודה של שמונה עד ארבע. דרוש
כושר מנהיגות מהסוג שיוצר אווירה שאפשר
לסמוך עליך בפתרון בעיות. ברמה האנושית דרושות
יכולות של קשר עם אנשים ויצירת אמון.

(מתוך רשימה לסיכום עשר שנות עבודתו של נחום
בפרויקט “בית ראשון במולדת”.
יומן יגור, 29.9.2004)

שלכת

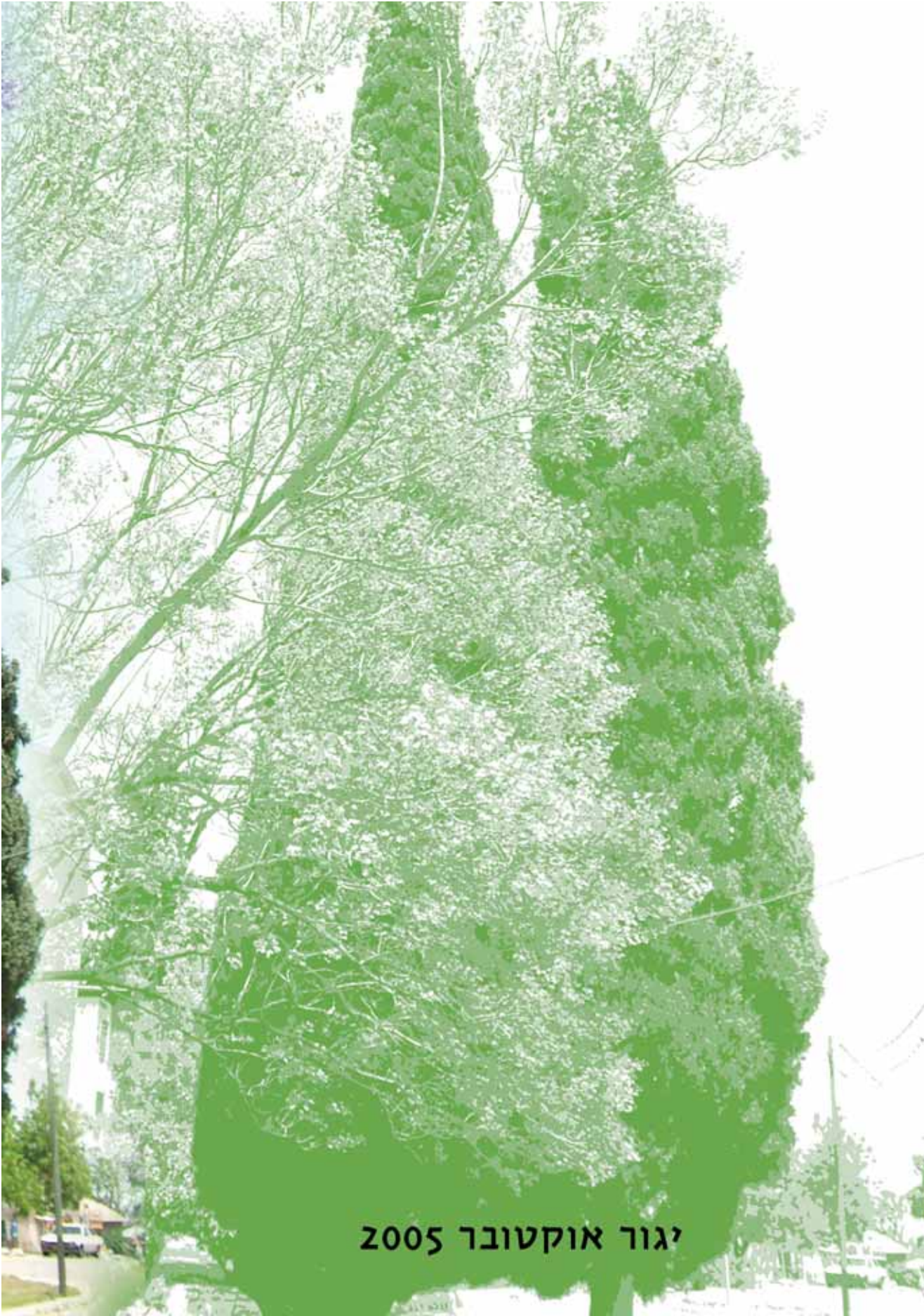
יְיָ אֱלֹהִים הָרוּחַ, שְׁלַכְתָּ בְּעֵלָיִם,
נוֹמְמוּ יְלֵדֵי שִׁירֵי, כִּי אֵין יוֹתֵר צְלִילִים.
וְשִׁיר רַק אֶחָד נוֹתֵר
שִׁיר עַל עֵלָה פִּתְאוֹם נָשֵׁר
נוֹרָא, מַה זֶה אֵלֵי עֵלְיוֹ נִגְזֵר?!

נוֹמִי נִפְשִׁי עָלֵי, הִסְתָּו חֲרַשׁ יְבוֹא
אֲחֵרֵי נְשׁוֹר עֵלָה, הִנֵּה נוֹתֵר שִׁירוֹ.
מִי לָךְ בְּשִׁירִים יִקְשִׁיב
אִם אֶת קוֹלִי בְּבוֹא אָבִיב
נְשֵׂא רוּחַ צְלִמּוֹת מִסְבִּיב?

יְיָ אֱלֹהִים הָרוּחַ, שְׁלַכְתָּ בְּעֵלָיִם,
נוֹמְמוּ יְלֵדֵי שִׁירֵי, כִּי אֵין יוֹתֵר צְלִילִים.

אמנון בקר

יגור אוקטובר 2005